

Aanvraag SPV/04.030970/A
PS04.0178

ACTIEPLAN CULTUURBEREIK 2005-2008 **aanvraag Flevoland (excl. Almere)**

Gegevens aanvrager

Provincie	: Flevoland
Bestuurder	: mevrouw L.M. Bouwmeester-den Broeder
Ambtelijke contactpersoon	: mevrouw H.E.J. Geluk
Telefoon	: 0320 265 526
E-mail	: geluk@flevoland.nl
Postadres	: Postbus 55, 8200 AB Lelystad

A. UITGANGSSITUATIE

A.1. STERKE EN ZWAKKE KANTEN

Sterke kanten

De provincie Flevoland, bestaande uit 3 polders en 6 gemeenten, kent een prille ontstaansgeschiedenis: vanaf 1941 (Urk uitgezonderd) is dit gebied op de tekentafel “gemaakt”. Gezien deze planmatige aanpak van de inrichting van de 3 polders is de samenhang tussen ruimtelijke ordening, stedenbouw, (landschaps)-architectuur en natuur kenmerkend voor het hele gebied. Van noord naar zuid zijn de ontwikkelingen op het gebied van stedenbouw, architectuur en landschap van de laatste 50 jaar chronologisch te zien: een reis door de tijd. Flevoland heeft ook gediend (en dient nog steeds) als proeftuin (bijvoorbeeld het dorp Nagele, de Regenboogbuurt in Almere).

Wij zien dan ook de totale inrichtingsgeschiedenis als dé sterke kant van Flevoland. Daarmee heeft Flevoland een zowel nationaal als internationaal uniek item. In het verlengde daarvan ontwikkelt de provincie beleid voor het jonge culturele erfgoed vanuit de Belvederegedachte “behoud door ontwikkeling”.

Veel mensen denken bij Flevoland aan nieuw: nieuwe steden, dorpen, boerderijen. Zij vergeten dan dat juist Flevoland een archeologisch waardevolle bodem heeft omdat sprake is van opeenvolging van land – water - land. Een aparte plaats nemen de twee eilanden in die door inpoldering op het droge zijn komen te liggen: Urk en Schokland (Werelderfgoed van Unesco).

Begin 2004 is Nieuw Land Erfgoedcentrum ingesteld: samenwerking op het gebied van collecties en archieven door Nieuw Land Poldermuseum, Sociaal Historisch Centrum Flevoland, Rijksarchief Flevoland, provincie Flevoland (met Archeologisch Depot Flevoland), gemeenten Lelystad, Dronten, Urk, Zeewolde en Waterschap Zuiderzeeland. Hierdoor is de infrastructuur op het gebied van cultureel erfgoed versterkt. Juist omdat de geschiedenis van Flevoland zowel in als buiten Flevoland nog te weinig bekend is, gaat het om een belangrijke toevoeging aan onze infrastructuur.

Het scala aan landschapskunstwerken maakt duidelijk dat juist het strakke Flevolandse landschap de verbeelding van kunstenaars oproept. Flevoland heeft zich ontwikkeld tot dé provincie van de landschapskunst. Daarnaast zijn het Flevolandse landschap en de landschapskunstwerken ook een inspiratiebron voor podiumkunst.

Flevoland is een “overzichtelijke” provincie: er zijn slechts 6 gemeenten. Hierdoor is sprake van “korte lijnen”, zowel bestuurlijk, als ambtelijk.

Zwakke kanten

In de pionierstijd van Flevoland lag het accent op primaire zaken zoals woningbouw, werkgelegenheid, onderwijs en zorg. Er was begrijpelijk minder aandacht voor de ontwikkeling van de culturele infrastructuur. Met uitzondering van het Nederlands Instituut voor Scheeps- en onderwaterArcheologie te Lelystad hebben wij tot nu toe geen enkele door het Rijk gesubsidieerde organisatie en er staan tot nu toe geen professionele gezelschappen op het gebied van theater, muziek en dans of grootschalige festivals op het Kunstenplan van OCW. Er zijn geen universiteiten en er is beperkt Hoger Beroeps Onderwijs, geen HBO op het gebied van kunst.

Onze zwakke kanten hebben dan ook vooral betrekking op onze beperkte culturele infrastructuur. Deze constatering betekent niet dat wij verwachten dat OCW alle ontbrekende voorzieningen op korte termijn helpt realiseren. Wel zal duidelijk zijn dat wij niet zonder deze Rijkssteun kunnen.

Met provinciale subsidie wordt een beperkt aantal organisaties gesteund. Deze organisaties worden gekenmerkt door hun beperkte aantal en hun kwetsbaarheid. Deze kwetsbaarheid komt voort uit een beperkt budget bij de provincie (beperkt aantal inwoners), een beperkt budget voor de culturele infrastructuur en daardoor bij deze organisaties een beperkte personele capaciteit en daarmee samenhangend beperkte financiële mogelijkheden. Ook de budgetten voor promotie van activiteiten zijn bij hen vaak gering. Een en ander betekent ook dat in verhouding tot andere provincies slechts in beperkte mate activiteiten kunnen worden ontwikkeld.

Doordat het Flevolandse bedrijfsleven vooral bestaat uit midden- en kleinbedrijven, zijn er weinig mogelijkheden voor sponsoring.

A.2. BESCHRIJVING VAN HET GEBIED

Algemene informatie

Flevoland is een “overzichtelijke” provincie: er zijn slechts 6 gemeenten. Het inwonertal van de gemeenten varieerde op 1 januari 2004 van 17.000 (Urk) tot 171.100 (Almere). De komende jaren zal het inwonertal van Flevoland groeien, met name in Almere. Ongeveer de helft van onze inwoners woont in Almere. Het inwonertal van Flevoland exclusief Almere was per december 2003: 188.932.

Flevoland heeft een oppervlakte van 240.000 ha, waarvan 140.000 ha land. Het zuidelijke deel maakt deel uit van de Randstad (grenzend aan Noord-Holland en Utrecht).

Toenemende vergrijzing speelt in Flevoland op de iets langere termijn.

De leeftijdsgroep 0 t/m 19 jaar is in Flevoland oververtegenwoordigd ten opzichte van Nederland: 30% resp. 24,5%.

De verhouding allochtonen – westerse allochtonen – niet-westerse allochtonen is voor Flevoland 77% - 8% - 15% (voor Nederland is dit 81% - 9% - 10%). Van de niet-westerse allochtonen woont 67% in Almere, in deze gemeente is de groei van deze bevolkingsgroep ook het sterkst.

Provinciale infrastructuur

De volgende organisaties zijn op provinciale schaal werkzaam:

- Steunfunctie kunstzinnige vorming
- Centrum Amateurkunst Flevoland
- De Verbeelding kunst landschap natuur
- Nieuw Land Erfgoedcentrum
- Monumentenwacht Overijssel Flevoland
- Flevolands Bibliotheekbureau
- Regionale Omroep Flevoland (tv en radio)

Aantal scholen en leerlingen in het voortgezet onderwijs

Het aantal scholen voortgezet onderwijs voor Flevoland exclusief Almere is 15, het aantal leerlingen op deze scholen 11.500.

A.3. ERVARINGEN MET HET ACTIEPLAN 2001-2004

Met enthousiasme en inzet is vanuit Flevoland gewerkt aan diverse activiteiten, vooral gericht op grootschalige podiumkunstprojecten en cultuur & school. Het publieksbereik is hierdoor aanzienlijk versterkt.

Er was wel sprake van enige typisch Flevolandse beperkingen: zowel wat betreft de aanwezige infrastructuur als de beschikbare middelen. Met in achtneming hiervan, zijn wij tevreden over het bereikte resultaat.

Voor cultuur & school betekende dit dat niet alleen leerlingen van het basisonderwijs (bestaand, eigen beleid), maar ook leerlingen van het voortgezet onderwijs in aanraking kwamen met culturele uitingen (zowel actief als receptief). Hierdoor ontstond tot tevredenheid van het voortgezet onderwijs een doorgaande cultuur-leerlijn vanuit basis naar voortgezet onderwijs.

Bij cultuur & school zijn ook waardevolle ervaringen opgedaan met netwerken voor scholen en culturele organisaties. Hierdoor is sprake van een groeiende samenwerking. Scholen en culturele organisaties zoeken elkaar ook buiten de netwerkbijeenkomsten op. Scholen zijn over de streep getrokken en participeren in cultuureducatieve projecten. Er zijn nieuwe projecten aangeboden, bestaande projecten zijn verder ontwikkeld en verdiept. Samengevat: de afgelopen jaren is op het gebied van cultuureducatie in het voortgezet onderwijs het begin van een traditie opgebouwd.

Vòòr 2001 waren er nauwelijks mogelijkheden voor het realiseren van festivals en producties, aanvragen konden door gebrek aan financiën niet worden gehonoreerd. Via het Actieplan 2001-2004 ontstonden er beduidend meer kansen. Doordat zowel Almere en provincie als OCW ten opzichte van 2000 meer geld beschikbaar hebben gesteld, kon het aantal gesubsidieerde festivals en producties worden uitgebreid en konden deze naar een hoger niveau worden getild. Dat sloot goed aan op wensen van culturele organisaties en het Flevolandse publiek. Voorbeelden zijn de Almeerse festivals voor Kamermuziek en voor Theater, Lelystadse festivals Uitgast en Sunsation en producties van Stichting Wende uit Dronten.

A.4. CONCLUSIES EN AMBITIE

De landelijke Visitatiecommissie constateerde in zijn rapportage over de Actieplannen 2001 en 2002 voor Flevoland dat er gezien de leeftijd van de provincie sprake is van een uitzonderlijke situatie:

“Flevoland zit in een achterstandsituatie, er is geen sterke infrastructuur. Flevoland heeft hulp nodig bij de fundamentele eerste stap, het ontwikkelen van goed aanbod.” Deze conclusie is, helaas, nog steeds actueel. Zo stonden voor gebied Utrecht in de periode 2001-2004 ruim twintig organisaties op het Kunstenplan van OCW. Voor Flevoland was dit nul.

In de Verkenning Podiumkunsten van maart 2004 (een gezamenlijke opdracht van Almere, Flevoland en OCW) staat dat de gemeente en de provincie naar vermogen geld beschikbaar hebben gesteld voor podiumkunst, maar dat er meer nodig is voor de opbouw van een actief podiumkunstklimaat. Verder is de conclusie dat Almere en Flevoland terecht aangeven dat zij hulp nodig hebben van OCW.

Gelet op onze ervaringen met het Actieplan 2001-2004 (zie A.3.), willen wij ons minimaal inzetten voor voortzetting van de activiteiten uit 2001-2004 in 2005-2008. Er is via zowel cultuur & school als festivals & producties een beweging in gang gezet die goed aansluit bij de wensen van de Flevolandse bevolking. Jaarlijks is het aantal bezoekers van de grote Flevolandse festivals en producties gegroeid. Deze activiteiten genereren ook steeds meer landelijke publiciteit. Hopelijk kunnen wij op deze weg voor 2005-2008 verder gaan, waardoor Flevoland steeds meer op de culturele kaart van Nederland komt te staan.

Daarnaast willen wij zowel bij cultuureducatie voortgezet onderwijs als festivals & producties meer inzetten op erfgoed. De nieuwe organisatie op het gebied van de geschiedenis en het erfgoed van Flevoland biedt hiervoor kansen: Nieuw Land Erfgoedcentrum. Met de instelling van dit Erfgoedcentrum is onze infrastructuur voor erfgoed beduidend versterkt en wordt het mogelijk om meer en beter dan in het verleden duidelijk te maken dat het jonge Flevoland een boeiende geschiedenis heeft. De Flevolandse geschiedenis is nog veel te weinig bekend en wordt daardoor ook te weinig bemind. Het is zeer zinvol om de latente belangstelling voor Flevolands erfgoed via activiteiten van Nieuw Land Erfgoedcentrum te activeren.

Het Erfgoedcentrum is een fusie in 2004 van Nieuw Land Poldermuseum, Sociaal Historisch Centrum Flevoland, Rijksarchief Flevoland en Archeologisch Depot Flevoland. Ook de archieven van Lelystad, Dronten, Urk, Zeewolde en Waterschap Zuiderzeeland worden in de nieuwbouw voor dit centrum gehuisvest. Het centrum is voortgekomen uit nauwe samenwerking van negen partners, de provincie heeft in dit proces de regierol gevoerd. Aan het Erfgoedcentrum is ook de Digitale Catalogus Flevoland verbonden (www.flevolandbovenwater.nl): digitale informatie over de geschiedenis en het erfgoed van Flevoland, inclusief lesbrieven voor het onderwijs.

Tot slot melden wij dat onze ambitie nog verder gaat. Op de korte en de middellange termijn willen wij op cultureel terrein een inhaalslag maken. Dat is alleen mogelijk met substantiële (financiële) steun van het Rijk en vooral van OCW. Op 31 augustus 2004 hebben OCW, Almere en Flevoland bestuurlijk o.a. afgesproken dat in de periode van 2005-2008 zowel het Productiehuis podiumkunst als de Paviljoens structurele steun zal ontvangen (Kunstenplan 2005-2008 van OCW). Ook heeft OCW aan Flevoland toegezegd de bijdrage voor het Actieplan voor 2005-2008 jaarlijks met € 87.199 te verhogen.

B. KEUZES

B.1. VOORAFGAAND

Tijdens de onderhandelingen over de inzet voor de periode 2001-2004 heeft OCW extra steun aan Flevoland gegeven in de vorm van een hogere bijdrage voor zowel cultuur & school als versterking van de programmering (grootschalige podiumkunstkunstprojecten): voor beide onderdelen ontvingen wij per jaar € 230.000 in plaats van € 143.000: een verschil van € 87.000. Hierdoor en door de vergroting van de eigen inzet, kon Flevoland in deze periode de activiteiten voor cultuur & school voortzetten en de podiumkunstactiviteiten intensiveren. Het resultaat was meer en een meer divers publiek.

B.2. PRIORITEITEN

De centrale doelstelling is "Het cultureel bewustzijn van burgers versterken door het vergroten van zowel het publieksbereik als de actieve participatie in kunst en cultuur".

Gebaseerd op onze ervaringen voor 2001-2004 (zie ook A.3 en A.4), onze eigen middelen en het van OCW gevraagde budget, willen wij voor Flevoland voor 2005-2008 deze doelstelling bereiken door de volgende activiteiten te ontplooiën:

1. Voortzetting van onze activiteiten voor educatie voor voortgezet onderwijs in Flevoland excl. Almere (cultuur & school) en versterking van de nog te beperkte rol van erfgoededucatie.
Doelgroepen: leerlingen en docenten voortgezet onderwijs.
Redenen: het bereiken van een "totale" leeftijdsgroep, het publiek van de toekomst. Meer specifiek: voortzetting van de doorgaande cultuur-leerlijn van basis naar voortgezet onderwijs, voortzetting van de netwerken tussen voortgezet onderwijs & culturele organisaties en gebruik maken van nieuwe kansen voor erfgoededucatie met Nieuw Land Erfgoedcentrum.
2. Voortzetting van onze podiumkunstactiviteiten voor geheel Flevoland en versterking met activiteiten voor erfgoed. Doelgroepen: inwoners van Flevoland, overig Nederland en toeristen.
Redenen: voortzetting van mogelijkheden om meer en een meer divers publiek te bereiken. Aansluiten op de groei van Flevoland via festivals & producties, Flevoland op de culturele kaart van Nederland zetten. Gebruik maken van nieuwe kansen voor erfgoedactiviteiten met Nieuw Land Erfgoedcentrum.

Wij merken op dat activiteiten voor beeldende kunst/landschapskunst buiten het Actieplan vallen. Deze activiteiten maken onderdeel uit van ons eigen beleid en van de Geldstroom beeldende kunst & vormgeving 2005-2008.

Alle Flevolandse gemeenten (excl. Almere) hebben gemeld dat zij in principe mee willen doen aan ons Actieplan. In een bestuurlijk overleg in augustus 2004 wordt onderzocht hoe de samenwerking vorm kan krijgen. Met gemeente Almere heeft afstemming plaatsgevonden over de beide Actieplannen.

Het is bijzonder positief dat wij voor dit nieuwe Actieplan in de gelegenheid zijn om meerjarige subsidie-afspraken te maken met de betrokkenen. Dit sluit goed aan op ons eigen beleid. Het is van belang voor de cultuureducatie, maar komt vooral tegemoet aan huidige klachten vanuit de podiumkunst over incidentele subsidies in plaats van meerjarige.

Wij zouden graag ons beleid op het gebied van culturele planologie/Belvedere/jong cultureel erfgoed via het Actieplan willen intensiveren. Bij het beschikbare budget zal het echter niet mogelijk zal zijn om deze intensivering te bekostigen. Daarom is dit onderwerp niet verder uitgewerkt in dit Actieplan.

B.2.1. Cultuureducatie voortgezet onderwijs

Onze plannen betreffen:

- voortzetting van onze activiteiten voor cultuureducatie in het voortgezet onderwijs;
- versterking met erfgoededucatie in het voortgezet onderwijs.

De directe partners hierbij zijn: de culturele organisaties, Nieuw Land Erfgoedcentrum en de gemeenten.

Het spreekt vanzelf dat de positieve ervaringen met bepaalde projecten in 2001-2004 van invloed zullen zijn op de voor 2005-2008 te ontwikkelen activiteiten. Voortzetting van bestaande projecten wordt afgewogen tegen de behoefte aan nieuwe projecten.

Er zal afstemming over aanpak, inhoud en uitvoering van educatieve activiteiten plaatsvinden tussen de betrokken culturele organisaties en de nieuwe organisatie Nieuw Land Erfgoedcentrum. Ook

worden de bestaande netwerken (scholen + culturele organisaties) voor het voortgezet onderwijs gecontinueerd en waar mogelijk geïntensiveerd. Daarnaast wordt gezocht naar een eventuele nieuwe structuur waardoor de scholen nog beter bereikt kunnen worden.

B.2.2. Activiteiten podiumkunst en erfgoed

Onze plannen betreffen:

- voortzetting van onze activiteiten op het gebied van podiumkunst (voor 2001-2004 hebben wij onze besluitvorming inhoudelijk en financieel vooral met Almere afgestemd, dit zal waar nodig ook met de andere gemeenten gebeuren);
- versterking met (grootschalige) activiteiten op het gebied van erfgoed.

De partners hierbij zijn: organisaties op het gebied van podiumkunst, Nieuw Land Erfgoedcentrum, de gemeenten en het Flevolands Bureau voor Toerisme.

Samen met de gemeenten willen wij de bestaande festivals evalueren, zodat duidelijk wordt of voortzetting wel of niet wordt gewenst. Bij voorkeur ontstaat financiële ruimte voor nieuwe initiatieven. Over honorering van subsidieverzoeken voor festivals en producties zullen wij met de betreffende gemeente overleggen. In de afweging wordt ook (de hoogte van) de financiële inzet van de gemeente betrokken. Samen met Almere maken wij gebruik van een externe adviescommissie. Deze commissie beoordeelt de aanvragen vooral op artistieke kwaliteit en haalbaarheid.

C. OUTPUTDOELSTELLINGEN

C.1. ALGEMEEN

Het is erg moeilijk om concrete outputdoelstellingen te formuleren omdat er weinig informatie voor Flevoland beschikbaar is (geen onderzoeksresultaten, geen nulmeting).

C.2. CULTUUREDUCATIE VOORTGEZET ONDERWIJS

Ambitie: over 4 jaren nemen alle Flevolandse scholen voor voortgezet onderwijs deel aan cultuurprogramma's, zodat alle leerlingen in aanraking komen met cultuur. De infrastructuur is dan zodanig dat beter op de vraag van de scholen kan worden ingespeeld.

De inzet zal gericht zijn op:

- afweging bestaande kunsteducatieprojecten om nieuwe projecten mogelijk te maken;
- versterking van de positie van erfgoededucatie in het voortgezet onderwijs;
- verstevigen van de band tussen de scholen en het culturele veld, met name via de voortzetting van netwerkbijeenkomsten, in samenwerking met de gemeenten;
- de netwerken voor voortgezet onderwijs verder versterken en verdiepen;
- bevorderen dat de kleinere gemeenten beleid voor cultuureducatie vaststellen;
- presentatie van het cultuuraanbod voor jeugd/jongeren via een website.

Deze inzet leidt tot de volgende outputdoelstellingen:

- minimaal 4 projecten op het gebied van kunsteducatie;
- minimaal 2 projecten op het gebied van erfgoededucatie;
- 50% van de scholen heeft een meerjarig samenwerkingsverband met 1 of meerdere culturele organisaties.

C.3. ACTIVITEITEN PODIUMKUNST EN ERFGOED

Ambitie: over 4 jaar wordt meer en een meer divers publiek bereikt. Bestaande festivals groeien in kwaliteit en/of aantal bezoekers. Daarnaast is er ruimte voor nieuwe initiatieven en producties.

De inzet zal gericht zijn op:

- evaluatie van de bestaande festivals en producties, in overleg met gemeenten;
- naast een te verwachten concentratie van festivals en producties in Almere, streven naar festivals en producties elders in Flevoland (met financiële steun van die gemeenten);
- financiële ruimte voor nieuwe initiatieven;
- grootschalige activiteiten ook op het gebied van erfgoed.

Deze inzet leidt tot de volgende outputdoelstellingen:

- minimaal 3 festivals & producties in Almere;
- minimaal 2 festivals & producties buiten Almere;
- minimaal 1 nieuw festival of productie;
- minimaal 1 grootschalig project op het gebied van cultureel erfgoed.

D. OUTPUTINDICATOREN

D.1. ALGEMEEN

Het feit dat het lastig is om voor Flevoland de outputdoelstellingen te formuleren, werkt ook door in de outputindicatoren.

Via de subsidiebeschikking en –afrekening zullen wij onderstaande outputindicatoren meten. Wij streven naar een peiling van de effecten na 2 jaar (in 2007) en na 4 jaar (in 2009).

D.2. CULTUUREDUCATIE VOORTGEZET ONDERWIJS

- aantal projecten op het gebied van kunsteducatie;
- aantal projecten op het gebied van erfgoededucatie;
- aantal scholen met een meerjarig samenwerkingsverband met 1 of meerdere culturele organisaties.

D.3. ACTIVITEITEN PODIUMKUNST EN ERFGOED

- aantal festivals en producties in Almere;
- aantal festivals en producties buiten Almere;
- aantal nieuwe festivals en producties;
- aantal grootschalige projecten op het gebied van cultureel erfgoed.

E. MEERJARENBEGROTING

<u>A. Begroting</u>				
Outputdoelstelling	2005	2006	2007	2008
1. Cultuureducatie				
- projecten erfgoed	20.000	20.000	20.000	20.000
- samenwerkingsverbanden	2.000	2.000	2.000	2.000
- projecten kunst	93.000	93.000	93.000	93.000
2. Activiteiten podiumkunst en erfgoed				
- festivals & producties buiten Almere	90.000	90.000	90.000	90.000
- nieuw festival/productie		40.000	40.000	40.000
- activiteit erfgoed	0	40.000	40.000	40.000
- festivals & producties in Almere	0	207.575	207.575	207.575
totaal 1 + 2	287.575			
	492.575	492.575	492.575	492.575
<u>B. Dekking</u>	2005	2006	2007	2008
- bijdrage OCW ad 1	69.578	69.578	69.578	69.578
- bijdrage OCW ad 2	166.877	166.877	166.877	166.877
- matchingbijdrage provincie ad 1	45.422	45.422	45.422	45.422
- matchingbijdrage provincie ad 2	210.698	210.698	210.698	210.698
totaal	492.575	492.575	492.575	492.575

N.B.1. De matchingsbijdrage van de provincie is opgebouwd uit 2 bedragen: € 45.422 voor cultuureducatie (8.3.1.17) en € 210.698 voor grote projecten podiumkunst en erfgoed (8.3.1.31).

N.B.2. De in de tabel onder Outputdoelstelling genoemde verdeling is indicatief. Wij behouden ons het recht voor om verschuivingen aan te brengen. Vanzelfsprekend zal hierover dan worden overlegd met OCW.